

Številka: 0070-20/2015/65
Ljubljana, 31. 8. 2015
EVA 2013-3340-0028
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Novo gradivo št. 2 – Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade: Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne ... sprejela naslednji: <p style="text-align: center;">S K L E P</p> »Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo in ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo in sprejetje po skrajšanem postopku.« <p style="text-align: right;">mag. Darko Krašovec GENERALNI SEKRETAR</p> Priloga: <ul style="list-style-type: none">– predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo Prejmejo: <ul style="list-style-type: none">– Ministrstvo za kulturo,– Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,– Ministrstvo za finance,– Ministrstvo za pravosodje in– Služba Vlade RS za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov: Predlaga se obravnava po skrajšanem postopku, saj gre za manj zahtevne in manjše spremembe zakona, ter njegove uskladitve z drugimi predpisi (npr. Zakon o varstvu osebnih podatkov, Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju). Poleg tega se urejajo zadeve, vezane na datum uveljavitve zadnje novele ZUJIK, kot je obveznost usposabljanja članov svetov javnih zavodov in določitev prispevne stopnje za poklicno zavarovanje baletnih plesalcev. Nujna je hitra uveljavitev sprememb, kajti neudeležba na vsakoletnem usposabljanju članov svetov javnih zavodov pomeni razlog za njihovo razrešitev ali odpoklic. Prav tako so nujni popravki določb ZUJIK, ki se vežejo na poklicno zavarovanje baletnih plesalcev, saj sedanja dikcija ne omogoča ustreznega izvajanja zakona in ureditve položaja baletnih plesalcev.
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva: mag. Julijana Bizjak Mlakar, ministrica Biserka Močnik, generalna direktorica Direktorata za ustvarjalnost Metka Šošterič, vodja Sektorja za statusne zadeve
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva: /

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

mag. Julijana Bizjak Mlakar, ministrica
Anton Peršak, državni sekretar
Biserka Močnik, generalna direktorica Direktorata za ustvarjalnost
Metka Šošterič, vodja Sektorja za statusne zadeve

5. Kratak povzetek gradiva:

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07- uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13; v nadaljevanju: ZUJIK) je temeljni zakon na področju kulture. Pri njegovem izvajanju so bile ugotovljene nekatere administrativne ovire in bremena, ki bi jih bilo mogoče odpraviti z manjšimi spremembami in dopolnitvami zakona ter natančnejšo določitev in dopolnitvijo nekaterih pravnih institutov. Na področju poklicne pokojnine baletnih plesalcev in samozaposlenih v kulturi pa so potrebne nekatere spremembe in dopolnitve, ki jim bodo dajale večjo socialno varnost, izhajajoč iz njihovega dela in danega prispevka h kulturi. Spremembe se nanašajo na podajanje mnenj k strateškim načrtom javnih zavodov, javnih agencij in javnih skladov, usposabljanje članov svetov javnih zavodov, evidenco javnih zavodov s področja kulture, položaj samozaposlenih v kulturi, poklicno zavarovanje baletnih plesalcev in sofinanciranje projektov, ki so bili izbrani na razpisih na ravni EU.

V novem gradivu št. 1 so upoštevane pisne pripombe Službe Vlade RS zakonodajo k 2., 3., 5., 10. in 12. členu ter obrazložitev k 12. členu predlaganega zakona. Glede 6. člena predlaganega zakona dodatno pojasnujemo, da gre za plačilo dela, v okviru projekta ali programa naročnika, ki je financirano iz javnih sredstev. Z določbo se ne posega v svobodo oblikovanja civilnopравниh pogodbenih odnosov, temveč gre le za dano pravico samozaposlenega v kulturi do ustreznega plačila za delo in možnost, da to pravico uveljavlja. Kot osnova za plačilo so določeni akti, ki bodo zagotavljali primerljivo plačilo za enoto dela zaposlenega in samozaposlenega v kulturi. V zvezi z 8. členom predlaganega zakona poudarjamo, da je bila določba sedaj veljavnega Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo, ki ureja poklicno zavarovanje baletnih plesalcev v zakon umeščena v okviru zadnje novele ZUJIK-E, in sicer na podlagi amandmaja v Državnem zboru. V praksi se je izkazalo, da določbe zaradi nedorečenosti ni mogoče izvajati. S predlagano spremembo se bo omogočilo izvajanje določb zakona.

V gradivu so zajeti motehnični popravki 1. in 8. člena.

V novem gradivu št. 2 je upoštevana pripomba Ministrstva za pravosodje, ki se nanaša na 6. člen in pripadajoča obrazložitev k 6. členu.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none">- nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja- razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna- razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
Ministrstvo za kulturo	3511-11-0014 izvajanje javne službe na področju umetnosti	131084 – umetniški programi v javnih zavodih	25.000,00	50.000,00
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):				
<ul style="list-style-type: none"> – prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov, – odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov, – obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov. 				
II. Finančne posledice za državni proračun				
Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah				

načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

Dvig prispevne stopnje poklicnega zavarovanja, ki je trenutno 9,25 %, se s predlogom novele za leto 2015 in 2016 dvigne na 12 %. Ocena finančnih posledic izhaja z izračuna razlike v osnovi za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje - plače oziroma nadomestila plače baletnega plesalca, med 9,25 % po obstoječi ureditvi in 12 % kot je predvideno s tem predlogom.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

Osnutek zakona je bil objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo in e-demokracije. Javna obravnava je trajala do 16. julija 2015. Predlog zakona je bil neposredno poslan Nacionalnemu svetu za kulturo, Nacionalnemu svetu za knjižnično dejavnost, Kulturniški zbornici Slovenije, Skupnosti občin Slovenije, Zvezi občin Slovenije in sindikatom GLOSA in SVIZ, Delovni skupini za trajni dialog z nevladnimi organizacijami v kulturi in Delovni skupini za trajni dialog s samozaposlenimi v kulturi.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin.

Mnenja, predlogi in pripombe so dali: Slovenski filmski center, javna agencija Republike Slovenije, GLOSA – Sindikat kulture in narave Slovenije, CNVOS – Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij, SVIZ – Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije, Skupnost občin Slovenije, Mestna občina Ljubljana, Delovna skupina za trajni dialog s

samozaposlenimi v kulturi, Nacionalni svet za kulturo, Društvo oblikovalcev Slovenije, Odprta zbornica za sodobno umetnost - Forum za samoorganizacijo posameznikov na področju vizualne, intermedijske in interdisciplinarne umetnosti - KUD Mreža / Galerija Alkatraz, Novičnik za samozaposlene v kulturi - KUD Trivia, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Narodna in univerzitetna knjižnica, Združenje splošnih knjižnic, Društvo Asociacija, Združenje dramskih umetnikov Slovenije in Društvo baletnih umetnikov Slovenije.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (razen fizičnih oseb) in stališča so povzeti v preglednici, objavljeni na spletni strani Ministrstva za kulturo.

Povzetek nekaterih pomembnejših predlogov:

Nekaj predlogov se nanaša na dopolnitev 5. poglavja, ki ureja pravice iz poklicnega zavarovanja baletnih plesalcev (zvišanje prispevne stopnje za poklicno zavarovanje, določitev minimalne višine poklicne pokojnine), ki so se upoštevale v okviru obstoječe splošne ureditve pokojnin ter predvsem z vidika proračunske situacije.

V zvezi z določitvijo minimalnega plačila za samozaposlene so bila podana opozorila na domnevno negativne posledice za nevladne organizacije, za katere bi morali predvideti tudi finančne posledice. Finančnih posledic za proračun ni, in ukrep ne ogroža obstoja nevladnih organizacij, saj bo mogoče ukrep izvesti ob postopnem uvajanju, predvidenem v prehodnih določbah predloga novele, znotraj proračunskih okvirov. Ukrep je namenjen odpravi anomalij pri vrednotenju dela samozaposlenih, ki jih v javnem sektorju ni v zaznavnem obsegu.

Sklepanje neposrednih pogodb o sofinanciranju brez predhodnega javnega poziva v primeru projektov, ki so uspešno kandidirali za sredstva EU na javnih razpisih tujih organizacij (9. člen) naj bi po nekaterih zatrjevanjih omogočalo poljubnost in vprašanje sledenja javnemu interesu.

Skrajšanje postopka s sklepanjem neposrednih pogodb ne vpliva na transparentno in enakopravno obravnavo vseh izvajalcev, kar kaže tudi praksa drugih resorjev, ki sledijo enaki sistemski ureditvi, kot je predlagana, ki je določena v Zakonu o javnih financah – ravno s predvidenim ukrepom bo prišlo torej do enakopravne obravnave vseh deležnikov v enakem pravnem položaju. Poleg tega izvedba obveznega javnega poziva v tovrstnih primerih, ko so vsi prejemniki znani, predstavlja administrativno oviro. Še vedno pa ostaja možnost odločitve, da se sredstva kljub možnosti neposredne pogodbe dodelijo preko javnega poziva.

Predlogi, ki se nanašajo bodisi na vnos novih vsebin v novelo ZUJIK, bodisi gre za sistemsko ureditev posameznih institutov oziroma predlogi, ki ne morejo biti predmet urejanja v temeljnem zakonu na področju kulture, niso upoštevani, saj gre za novelo, katere predmet urejanja so zgolj nekatere nujne prilagoditve sistema na področjih, kjer so bile zaznane večje pomanjkljivosti, ki jih je mogoče odpraviti v skrajšanem postopku.

9. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

10. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

DA

mag. Julijana Bizjak Mlakar
MINISTRICA

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O URESNIČEVANJU JAVNEGA INTERESA ZA
KULTURO

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07- uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13; v nadaljevanju: ZUJIK) je temeljni zakon na področju kulture. Pri njegovem izvajanju so bile ugotovljene nekatere administrativne ovire in bremena, ki bi jih bilo mogoče odpraviti z manjšimi spremembami in dopolnitvami zakona ter natančnejšo določitvijo in dopolnitvijo nekaterih pravnih institutov. Na področju poklicne pokojnine baletnih plesalcev in samozaposlenih v kulturi pa so potrebne nekatere spremembe in dopolnitve, ki jim bodo dajale večjo socialno varnost, izhajajoč iz njihovega dela in danega prispevka h kulturi.

a) Podajanje mnenj k strateškim načrtom javnih skladov, javnih agencij in javnih zavodov

Javnih zavodi, javni skladi in javne agencije morajo imeti za udejanjanje javnega interesa, zaradi katerega so ustanovljeni, veljavne strateške načrte, saj lahko le tako trajno in nemoteno zagotavljajo kulturne dobrine, ki so v javnem interesu. Predhodno mnenje k strateškim načrtom poda ustanovitelj, v primerih javnih zavodov pa poleg ustanoviteljev tudi njihovi financerji, ki niso njihovi ustanovitelji.

Ko je ustanovitelj Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice, med katere spada tudi izdaja predhodnih mnenj k strateškim načrtom, izvaja Vlada RS. Strateški načrt je dokument vsebinske narave, katerega ustreznost dejansko že ugotavlja ministrstvo, pristojno za kulturo. Po sedaj veljavnem zakonu ministrstvo, na podlagi ugotovljene ustreznosti strateškega načrta, le tega posreduje v soglasje Vladi RS. Glede na navedeno in na dejstvo, da ustanovitelj oziroma v njegovem imenu Vlada RS v skladu s predpisi s področja javnih agencij in javnih skladov že sprejema oziroma daje soglasja k programu dela, finančnemu načrtu, letnemu programu dela in drugim poročilom, gre za podaljševanje postopkov in neutemeljena dodatna administrativna bremena. Postopek je iz enakih razlogov prav tako neutemeljeno dolg pri izdajanju predhodnih mnenj k strateškim načrtom javnih zavodov. Tudi v primeru, ko je ustanoviteljica javnega zavoda Republika Slovenija in ustanoviteljske pravice izvaja Vlada RS, je ministrstvo, pristojno za kulturo, tisto, ki vsebinsko pripravlja predhodno mnenje, sprejme pa ga vlada.

K strateškim načrtom javnih zavodov se poleg predhodnega mnenja ustanovitelja zahteva tudi predhodno mnenje financerja. Zakon ne opredeljuje, kateri financerji podajo predhodno mnenje. Tako mora javni zavod pridobiti predhodno mnenje vseh financerjev, ne glede na to, koliko sredstev namenijo posameznemu javnemu zavodu. S tem so se v postopkih pridobivanja predhodnega mnenja pri sprejemanju strateških načrtov lokalnih javnih zavodov pojavile dodatne težave. Poleg občin ustanoviteljic, ki niso bile odzivne in niso podale predhodnih mnenj k strateškim načrtom, so bile neodzivne tudi občine pogodbene partnerice javnih zavodov. Občinski javni zavodi so financirani oziroma imajo pogodbe o financiranju lahko sklenjene tudi s 15 občinami, ki niso ustanoviteljice in je njihov delež financiranja minimalen (npr. pod 2 %).

Veljavni zakon tudi ne določa roka za podajo predhodnih mnenj ustanovitelja in financerja, kar dodatno povzroča njihovo, sicer neutemeljeno, neodzivnost. Nesprejetje strateškega načrta pa je razlog za razrešitev direktorja javnega zavoda, ne glede na to, da slednji na okoliščine nima subjektivnega vpliva, kar se lahko odrazi v sodnih tožbenih postopkih in posledični škodi za javne finance.

b) Evidenca javnih zavodov na področju kulture

Ministrstvo, pristojno za kulturo na podlagi 30. člena ZUJIK vodi evidenco javnih zavodov s področja kulture. Pri vodenju le-te so se pokazale pomanjkljivosti zaradi nedorečene opredelitve,

kateri javni zavodi se vpisujejo v evidenco, načina zbiranja osebnih podatkov in sporočanja podatkov s strani ustanoviteljev oziroma javnih zavodov samih.

Za izvajanje kulturne dejavnosti so registrirani tudi javni zavodi, ki niso ustanovljeni v skladu z določbami ZUJIK, temveč na podlagi Zakona o zavodih oziroma v skladu z zakoni drugih področij. V poslovnem registru so tako pod dejavnost kulture vpisani tudi javni zavodi, ki ne delujejo na podlagi ZUJIK. Zato je potrebno izrecno določilo, po katerem bo nedvoumno jasno, da se v evidenco javnih zavodov s področja kulture vpisujejo le javni zavodi, ki so ustanovljeni in delujejo v skladu z določbami ZUJIK.

Občine, kot ustanoviteljice javnih zavodov, objavljajo akte o ustanovitvi v različnih javnih glasilih lokalnih skupnosti. Nekatere občine ministrstva, pristojnega za kulturo o tem ne obveščajo. Prav tako pristojni organi ne sporočajo morebitnih sprememb, ki se nanašajo na spremembe aktov o ustanovitvi, podatkov o organih javnega zavoda in drugih sprememb, ki se vpisujejo v evidenco na podlagi Pravilnika o vodenju evidence javnih zavodov na področju kulture (Uradni list RS, št. 11/03). Zato se določa organ, ki mora sporočiti podatke, kot tudi rok za posredovanje le- teh.

ZUJIK ne ureja evidence v zadostni meri tudi z vidika varstva osebnih podatkov. Zakon, ki ureja varstvo osebnih podatkov določa, da se osebni podatki lahko obdelujejo le če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon.

c) Usposabljanje članov svetov javnih zavodov s področja kulture

Na podlagi novele ZUJIK - E je ministrstvo, pristojno za kulturo, v letu 2014 izvajalo usposabljanja članov svetov javnih zavodov s področja kulture. Odzivi so bili sicer pozitivni, saj so člani svetov s tem pridobili dodatna vedenja, vendar pa so udeleženci izpostavili neustreznost v delu, ki se nanaša na vsakoletno ponovno usposabljanje.

Trenutna ureditev določa obvezno usposabljanje članov svetov javnih zavodov v prvih šestih mesecih od nastopa njihovega mandata in nato ponovno vsako leto. Na podlagi že izvedenih usposabljanj članov svetov javnih zavodov se ugotavlja, da usposabljanje zadostuje ob prvem njihovem imenovanju. Morebitne vsakoletne novosti v delovanju javnih zavodov s področja kulture niso tolikšne, da bi zahtevale vsakoletno usposabljanje, zato bi bila vsebina usposabljanj skoraj identična, kar bi pomenilo zgolj ponavljanje istih vsebin. Člani, ki so že bili na usposabljanjih, pa lahko vsebine v naslednjih letih spremljajo tudi na spletni strani Ministrstva za kulturo, ki redno objavlja gradiva in aktualne novosti. Poleg tega so o novostih, ki se nanašajo na delovanje javnih zavodov, obveščeni tudi javni zavodi, ki novosti nato posredujejo članom sveta. V primeru potrebe po dodatnih izobraževanjih zaradi večjih zakonodajnih sprememb lahko ministrstvo organizira predstavitve tudi izven zakonsko določenega usposabljanja. V opisanem kontekstu vsakoletna izobraževanja članov svetov JZ predstavljajo administrativno oviro in neutemeljene dodatne stroške za javna sredstva. Z zmanjšanjem števila usposabljanj se razbremenijo tudi kadrovske obremenitve.

Članu sveta, ki se udeleži usposabljanja, se izda potrdilo o udeležbi, saj je neudeležba na usposabljanju razlog za odpoklic oziroma razrešitev. V ta namen mora ministrstvo voditi evidenco o vseh opravljenih usposabljanjih. Predpisati se mora način vodenja evidence in obdelavo osebnih podatkov v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov, ki določa, da se osebni podatki lahko obdelujejo le, če obdelavo osebnih podatkov in osebne podatke, ki se obdelujejo, določa zakon.

d) Položaj samozaposlenih na področju kulture

Vpis v razvid samozaposlenih v kulturi

Samozaposleni v kulturi, ki opravlja različne dejavnosti s področja kulture, opredeljene v 4. členu ZUJIK, se lahko v razvid vpiše z več poklici. Zakon tega sedaj izrecno ne določa, zato je treba v izogib nejasnostim dopolniti praznino in izrecno določiti, da se lahko posameznik registrira za več specializiranih poklicev hkrati.

Ustvarjalno delo je vezano na posameznika. Prav tako so pravice samozaposlenih v kulturi, ki jih lahko pridobijo na podlagi ZUJIK, vezane izključno na ustvarjalno delo posameznika, ki se ukvarja s samostojnim kulturnim poklicem. Narava njihovega samostojnega dela mora nedvoumno izhajati iz samega zakona. Samozaposleni v kulturi ne more zaposlovati drugih, zato se mora v izogib

dvomom z zakonom to izrecno določiti. S tem se poudari tudi narava samozaposlenih v kulturi z vidika njihovega vsebinskega obravnavanja kot delojemalce in ne tudi delodajalce.

Samozaposleni v kulturi, ki je že bil vpisan v razvid in se po izbrisu želi ponovno vpisati za isti poklic, se ga ob ponovnem vpisu obravnava po postopku, kot da se vpisuje prvič. Postopke ob ponovnem vpisu bi bilo smiselno skrajšati z namenom odprave administrativnih ovir.

Pravica do plačila prispevkov za socialno varnost

Pravica do plačila prispevkov za socialno varnost se podeljuje za tri leta, z možnostjo neomejene ponovne podelitve, če delo samostojnega ustvarjalca na področju kulture pomeni izjemen kulturni prispevek v zadnjih treh letih ali ko gre za poklice ali dejavnosti, ki jih je potrebno zaradi kadrovskih potreb v kulturi posebej podpirati (deficitarni poklic). Pred uveljavitvijo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02) se je kulturni prispevek ugotavljal vsakih pet let. Ugotavlja se, da je glede na samo naravo ustvarjalnega dela in trenutno stanje na kulturnem trgu, obdobje ugotavljanja izjemnega kulturnega prispevka samozaposlenega vsake tri leta prekratko. Poleg tega mora samozaposleni v kulturi podati vlogo za ponovno priznanje pravice do plačila za socialno varnost iz državnega proračuna pred potekom treh let, da se mu pravica ne prekine. Ob upoštevanju dejstva, da mora samozaposleni v kulturi v tem času zbrati in pripraviti celotno dokumentacijo, ki jo priloži vlogi, se to triletno obdobje še skrajša, zato je v kontekstu odprave administrativnih ovir smiselno njegovo podaljšanje.

Pravica do plačila prispevkov za starejše samozaposlene brez obnavljanja do upokojitve oziroma do izpolnitve pogojev za starostno upokojitev

Pravica do plačila prispevkov za socialno varnost se podeljuje za tri leta, z možnostjo neomejene ponovne podelitve, če delo samostojnega ustvarjalca na področju kulture pomeni izjemen kulturni prispevek v zadnjih treh letih ali ko gre za poklice ali dejavnosti, ki jih je treba zaradi kadrovskih potreb v kulturi posebej podpirati (deficitarni poklic). Pred uveljavitvijo Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02) se je kulturni prispevek ugotavljal vsakih pet let. Ugotavlja se, da je glede na samo naravo ustvarjalnega dela in trenutno stanje na kulturnem trgu obdobje ugotavljanja izjemnega kulturnega prispevka samozaposlenega vsake tri leta prekratko. Poleg tega mora samozaposleni v kulturi podati vlogo za ponovno priznanje pravice do plačila za socialno varnost iz državnega proračuna pred potekom treh let, da se mu pravica ne prekine. Ob upoštevanju dejstva, da mora samozaposleni v kulturi v tem času zbrati in pripraviti celotno dokumentacijo, ki jo priloži vlogi, se to triletno obdobje še skrajša, zato je v kontekstu odprave administrativnih ovir smiselno njegovo podaljšanje.

Pravica do plačila prispevkov za starejše samozaposlene brez obnavljanja do upokojitve oziroma do izpolnitve pogojev za starostno upokojitev

V obdobju od leta 2010 do 2015 je bila pravica do plačila prispevkov za socialno varnost trajno dodeljena 114 samozaposlenim v kulturi. Trenutno ima to pravico 85 samozaposlenih v kulturi.

Od 85 upravičencev jih ima 48 pravico podeljeno po pogojih iz leta 2010, in sicer do dejanske upokojitve. Glede na to, da imajo ti upravičenci pravico do dejanske upokojitve, je obdobje upravičenosti le informativno in ne dokončno. Tako se pravica nekaterim ne more izteči pred letom 2022. Ostalih 37 upravičencev je pravico pridobilo po pogojih iz leta 2013, in sicer trajno do izpolnitve pogojev za starostno upokojitev. Nekaterim je pravica tako podeljena tudi do leta 2029.

Starostna struktura samozaposlenih glede na starost, na dan 1. maja 2015

	Število vpisanih	S pravico do plačila prispevkov za socialno varnost
mlajši od 40 let	1.067	829
starejši od 40–45 let	453	291
starejši od 45–50 let	288	175
starejši od 50–55 let	269	153
starejši od 55 let	300	171
SKUPAJ	2.377	1.619

Položaj samozaposlenih v kulturi

Podatki, s katerimi razpolaga ministrstvo, pristojno za kulturo, še vedno kažejo na izjemno slab položaj samozaposlenih v kulturi. Delujejo na majhnem in nestabilnem trgu, povpraševanje po njihovih storitvah je majhno in njihove zaposlitvene možnosti minimalne. Na položaj samozaposlenih v kulturi vpliva tudi krčenje javnih sredstev za kulturo. Podatki o dohodkih samozaposlenih v kulturi za leto 2013, ki jih je Ministrstvo za kulturo pridobilo od Finančne uprave RS za potrebe ugotavljanja presežanja dohodkovnega cenusa v letu 2014 za 2.423 samozaposlenih v kulturi, ki so rezidenti RS za davčne namene, praga minimalne letne plače, ki je za leto 2013 znašala 9.403,92 eura, ni dosegalo 1.551 samozaposlenih v kulturi. Praga povprečne letne plače, ki je za leto 2013 znašala 18.278,16 eura, ni dosegalo 2.145 samozaposlenih v kulturi.

Slab položaj samozaposlenih izhaja tudi iz neustreznega vrednotenja njihovega dela. Glede na naravo dela v kulturi, ki je projektno in mnogokrat vezano na naročnike, katerih javni kulturni projekti in kulturni programi so financirani iz javnih sredstev, bi moralo biti plačilo za delo ustrezno vrednoteno in primerljivo istovrstnemu delu, plačanem v javnem sektorju kulture z določljivo minimalne višine plačila, primerljive z delom zaposlenih v javnem sektorju.

e) Poklicno zavarovanje baletnih plesalcev

Na podlagi zadnje novele ZUJIK - E je baletnim plesalcem pripadla pravica, da se jim k dejanski zavarovalni dobi namesto četrtna obdobja prišteje polovica obdobja, v katerem so bili vključeni v zavarovanje. Vendar pa se je pri Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ob izvajanju te določbe postavila dilema, ali gre za posebno dobo v skladu z 29. točko 7. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B in 95/14 – ZUJF-C; ZPIZ-2), to je obdobje, ki se v skladu z ZPIZ-2 šteje v pokojninsko dobo ne glede na plačilo prispevkov, ki pa brez zakonsko določene minimalne zavarovalne dobe ne daje pravice do pokojnine; ali za dodano dobo iz poklicnega zavarovanja, ki jo ureja 202. člen ZPIZ-2, in na podlagi katere zavarovanci pridobijo pravico do poklicne pokojnine. Namen zadnje novele ZUJIK - E je bil ureditev dodane dobe iz poklicnega zavarovanja, kot ga opredeljuje 202. člen ZPIZ-2.

Po uveljavitvi ZUJIK - E se je podaljšalo le obdobje, ki se prišteje k zavarovalni dobi, ni pa se na njegovi podlagi uskladila prispevna stopnja poklicnega zavarovanja. Le ta bi se morala določiti v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja. Tako trenutna prispevna stopnja ostaja 9,25 %. To pa vpliva negativno na višino poklicne pokojnine. Zato je treba določiti višjo prispevno stopnjo, ki se lahko uredi tudi na ravni samega zakona.

Poleg navedenega poklicna pokojnina, ki jo ureja četrti odstavek 83. člena ZUJIK, vsebinsko ne spada med pravice do plačila prispevkov za socialno varnost samozaposlenim v kulturi, zato je v zakonu treba oblikovati novo samostojno poglavje.

f) Sofinanciranje projektov, ki so bili izbrani na razpisih na ravni EU

Pred zadnjo novelo ZUJIK-E je ministrstvo, pristojno za kulturo, že izvajalo sofinanciranje projektov, ki so bili izbrani na razpisih na ravni EU (v okviru programov EU Kultura in MEDIA; od leta 2014 dalje sta oba nekdanja programa združena v program Ustvarjalna Evropa) s sklepanjem neposrednih pogodb (v skladu s 106.j členom Zakona o javnih finančah), saj je vsebinski izbor projektov izvedla že Izvajalska agencija EU za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA). Kljub skrajšanem postopku s sklepanjem neposrednih pogodb je bilo ob izvajanju navedene določbe ZJU poskrbljeno za transparentno in enakopravno obravnavo vseh izvajalcev, ki so uspešno kandidirali na ravni EU.

Zadnja novela ZUJIK je za sofinanciranje projektov, izbranih na razpisih EU, določila, da je za sofinanciranje teh projektov treba izvesti javni poziv. S tem je prišlo do nepotrebnih dodatnih administrativnih bremen, saj se za financiranje enega projekta zahteva izpeljava dveh postopkov. V praksi se je pokazalo, da je postopek sedaj precej daljši in strankam nalaga dodatne obveznosti, dodeljene posamične vsote pa ne presegajo 5.000 eurov. Zaradi navedenega predlagamo sklepanje neposrednih pogodb, kot to omogoča ZJF.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Ključni cilj predlaganih sprememb je odprava pomanjkljivosti, ki so bile ugotovljene ob izvajanju zakona.

2.2 Načela

Načela predlagane novele zakona ne odstopajo od načel temeljnega Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo. Z nujnimi spremembami izvedbene narave se njihovo uresničevanje še nekoliko bolj operacionalizira.

2.3 Poglavitne rešitve

a) Predstavitev predlaganih rešitev:

1. Na področju strateških načrtov javnih skladov in javnih agencij se predlagajo rešitve z namenom skrajšanja postopkov in odprave administrativnih ovir. Predlaga se, da k strateškim načrtom javnih agencij in javnih skladov, katerih ustanoviteljica je Republika Slovenija, poda mnenje ministrstvo, pristojno za kulturo.

Določi se 45-dnevni rok, v katerem mora ustanovitelj podati predhodno mnenje k strateškemu načrtu, sicer se šteje, da je mnenje pozitivno.

2. Predlagane rešitve na področju javnih zavodov se nanašajo na strateške načrte javnih zavodov, evidenco javnih zavodov s področja kulture in usposabljanje članov svetov javnih zavodov.

Z zakonom se natančneje opredelijo javni zavodi, ki se vpisujejo v evidenco javnih zavodov s področja kulture. Določi se način vodenja evidence – podatki, ki se vpisujejo v evidenco – in uredi varstvo osebnih podatkov v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov. Z namenom zagotavljanja ažurnosti podatkov se določijo organi in rok za posredovanje podatkov v evidenco.

Za zagotavljanje hitrejše obravnave strateških načrtov, odprave administrativnih ovir in dodatne birokracije se predlaga, da k strateškim načrtom javnih zavodov, katerih ustanoviteljica je država, poda mnenje ministrstvo, pristojno za kulturo. Določi se rok, v katerem mora ustanovitelj ali večinski financer – ne glede na to, ali je to občina ali država – podati predhodno mnenje v roku 45 dni, sicer se šteje, da je mnenje pozitivno. Predhodno mnenje k strateškemu načrtu poda le tisti financer, ki ni ustanovitelj javnega zavoda, katerega delež predstavlja največji delež javnih sredstev za izvajanje javne službe oziroma programa javnega zavoda.

Član sveta javnega zavoda naj bi se, na podlagi sprememb, udeležil usposabljanja le ob začetku nastopa prvega mandata in ne več vsako leto. Na zakonski ravni se opredeli način vodenja evidence o udeležbi na usposabljanjih in izdajo potrdil članom svetov javnih zavodov, ki se usposabljanj udeležijo.

3. Predlagane rešitve na področju samozaposlenih

Spremenijo in dopolnijo se nekatere določbe ZUJIK, ki se nanašajo na vpis v razvid samozaposlenih v kulturi, in sicer:

- da se posameznik lahko registrira za opravljanje več specializiranih poklicev,
- da samozaposleni v kulturi ne more zaposlovati drugih oseb in
- da se pri ponovnem vpisu v razvid posameznik, ki je že bil vpisan v razvid z istim specializiranim poklicem (ob pogoju, da je poklic pri ponovnem vpisu opredeljen v uredbi iz 86. člena ZUJIK), preverja le pogoj, da posameznik ni uživalec pokojnine.

Z namenom odprave administrativnih ovir in hitrejše izvajanje drugega ter tretjega odstavka 83. člena ZUJIK se določi, da lahko ministrstvo, pristojno za kulturo, z namenom ugotavljanja pogojev iz drugega in tretjega odstavka tega člena pridobi podatke od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

Uveljavita se ovrednotenje in določitev minimalnega plačila, do katerega naj bi bili upravičeni samozaposleni v kulturi, ki na podlagi pogodbe opravljajo delo za naročnika, financiranega iz javnih sredstev. Pri določitvi minimalnega plačila naj bi se upoštevala vrsta in obseg dela in plačilo za primerljivo delovno mesto v sistemu plač v javnem sektorju, oziroma če primerljivega delovnega mesta ni, plačilo, določeno s kolektivno pogodbo primerljive dejavnosti.

Obdobje priznavanja pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna (v nadaljevanju: prispevki za socialno varnost) naj bi se podaljšalo s treh let na pet let, zvišala pa naj bi se tudi starostna meja za pridobitev trajne pravice, in sicer s 50 let na 55 let. Pri tem bo samozaposleni to pravico pridobil brez preverjanja izjemnega kulturnega prispevka samozaposlenega v zadnjem petletnem obdobju, ostal pa bo pogoj, da je imel samozaposleni v preteklosti to pravico priznано v skupnem obdobju 20 let, vključno z morebitno zaposlitvijo v javnem zavodu s področja kulture, kot to velja že sedaj.

4. Predlagane rešitve na področju poklicne pokojnine baletnih plesalcev

Namesto dosedanje ureditve, po kateri se prispevna stopnja za poklicno zavarovanje določi v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja, se prispevna stopnja določi na ravni samega zakona, in sicer v višini 16 %, s prehodnim obdobjem do 31. 12. 2016, ko prispevna stopnja znaša 12 %.

Za pravice in obveznosti baletnih plesalcev iz poklicnega zavarovanja bodo še naprej veljali predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, med katere sodita tudi pokojninski načrt, ki ureja poklicno zavarovanje in pokojninski načrt, ki ureja izplačevanje poklicnih pokojnin. Vendar pa za uveljavitev sprememb v zvezi z podaljšanjem dodane dobe po predlagani noveli zakona ter zvišanem stopnje prispevka za poklicno zavarovanje baletnih plesalcev, ne bo potrebno spreminjati pokojninskega načrta, ki ureja poklicno zavarovanje, saj se bodo določbe predlaganega zakona uporabljale neposredno.

5. Predlagane rešitve na področju financiranja projektov, izbranih pri institucijah zunaj Republike Slovenije

Zadnja novela ZUJIK je za sofinanciranje projektov, izbranih na razpisih EU, določila, da je za sofinanciranje teh projektov treba izvesti javni poziv. S tem je prišlo do nepotrebnih dodatnih administrativnih bremen, saj se za financiranje enega projekta zahteva izpeljava dveh postopkov. V praksi se je pokazalo, da je postopek sedaj precej daljši in strankam nalaga dodatne obveznosti, dodeljene posamične vsote pa ne presegajo 5.000 eurov. Zaradi navedenega se predlaga sklepanje neposrednih pogodb, kot to omogoča ZJF.

b) Variantne rešitve, ki so bile proučevane, in utemeljitev predlagane rešitve:

/

c) Način reševanja:

Vse ugotovljene pomanjkljivosti sedanje ureditve se rešujejo s predlaganim zakonom. Za izvajanje zakona bodo sprejeti naslednji podzakonski akti:

- akt o podrobnejši ureditvi usposabljanja in evidence o izvedenih usposabljanjih članov sveta javnih zavodov,
- sprememba Uredbe o samozaposlenih v kulturi (Uradni list RS, št. 45/10, 43/11, 64/12 in 28/14),
- spremembe Pravilnika o vodenju evidence javnih zavodov na področju kulture (Uradni list RS, št. 11/03).

d) Normativna usklajenost predloga zakona:

Zakon je usklajen z obstoječim pravnim redom Republike Slovenije in ni predmet usklajevanja slovenske pravne ureditve s pravnim redom EU.

e) Usklajenost predloga zakona:

Osnutek zakona je bil objavljen na spletnih straneh Ministrstva za kulturo in e-demokracije. Javna obravnava je trajala do 16. julija 2015. Predlog zakona je bil neposredno poslan Nacionalnemu svetu za kulturo, Nacionalnemu svetu za knjižnično dejavnost, Kulturniški zbornici Slovenije, Skupnosti občin Slovenije, Zvezi občin Slovenije in sindikatoma GLOSA in SVIZ, Delovni skupini za trajni dialog z nevladnimi organizacijami in Delovni skupini za trajni dialog s samozaposlenimi v kulturi.

V fazi priprave so bili vključeni predstavniki sindikata GLOSA in SVIZ ter predstavniki baletnikov.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- javni zavodi s področja kulture,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine, združenja občin in druga zainteresirana javnost.

Mnenja, predlogi in pripombe zainteresirane javnosti ter stališča so povzeta v preglednici, objavljeni na spletni strani Ministrstva za kulturo.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona ima finančne posledice za državni proračun. Z dvigom višine prispevka poklicnega zavarovanja za baletne plesalce bo za vplačevanje prispevka na letni ravni v času 12 % prispevne stopnje potrebno zagotoviti proračunska sredstva v okvirni višini 50.000,00 evrov. Predlog zakona nima posledic na druga javnofinančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Finančna sredstva so zagotovljena v sprejetem državnem proračunu na naslednji proračunski postavki 131084 – umetniški programi v javnih zavodih.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Predplačila sofinanciranih projektov oziroma programov:

Evropska unija:

Programi in projekti, izbrani v sofinanciranje pri Izvajalski agenciji Evropske komisije za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo, v okviru Programa Kultura prejmejo do 70 % odobrenih sredstev v vsakem koledarskem letu. Večletni projekti Sedmega okvirnega programa prejmejo za triletno obdobje ob začetku projekta 2/3 zneska celotnega sofinanciranja. V primeru petletnih programov je avansiranje urejeno po deležih – organizacija dobi 30 % avans, ko poroča o stroških v vrednosti 70 % avansa, lahko zaprosi za novih 30% avansa (celotne vrednosti projekta), itd. V okviru Erasmus Mundus sklopa črpajo prijavitelji avans v vrednosti 70 % projekta, za preostalih 30 % pa je možno zaprositi za avans, ko dokažeš, da si porabil že pridobljenih 70 %. Prav tako Evropska Kulturna Fundacija (ECF – European Cultural Foundation) deluje po principu 70 % avansiranja sofinanciranih projektov.

Francija

Plačilo nosilcev kulturnih programov se izvaja v okviru predpisov, ki urejajo subvencije. Na splošno se plačilo izvede ob začetku projekta (en amont du projet), ali včasih (če je večja vsota) del izplačila ob začetku projekta in drugi del po končanju projekta. Subvencije, ki jih dobijo izvajalci s strani ministrstva niso namenjena zgolj projektom temveč tudi samemu delovanju. Subvencijo s strani ministrstva pridobijo na začetku leta. Poleg tega lahko dobijo posebne subvencije, povezane s konkretnim določenim projektom. V slednjem primeru lahko prejmejo subvencijo v dveh delih (del pred začetkom in del po zaključku projekta), ali celotno subvencijo že pred začetkom projekta.

Hrvaška

Hrvaško kulturno ministrstvo že več let finančno podpira sodelovanje hrvaških institucij s področja kulture oziroma hrvaških partnerjev v programu EU Kultura. S tem namenom je bil sprejet Pravilnik o sofinanciranju projektov, odobrenih v okviru programa za kulturo Evropske unije Kultura 2007-2013, na podlagi katerega ministrstvo za kulturo financira projekte oziroma aktivnosti hrvaških projektnih partnerjev, ki sodelujejo v odobrenih projektih EU Kultura.

Samozaposleni na področju kulture:

Nemčija:

Najpomembnejši zakon, ki ureja področje samozaposlenih v kulturi, je zakon o socialnem zavarovanju umetnikov (KSVG), po katerem so samostojni kulturni delavci in novinarji vključeni v sistem obveznega pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja ter zavarovanja za varstvo starejših (old-age care). Ustanovljen je bil poseben sistem zavarovanja, Künstlersozialkasse (KSK). Prispevke v KSK plačujejo umetniki (50 %), država (20 %) in uporabniki, t.j. poslovni subjekti, ki redno tržijo umetniška dela in storitve (30 %). Med takšne uporabnike sodijo založniške in časopisne hiše, fotografske in marketinške agencije, gledališča, orkestri, zbori, organizatorji dogodkov, izdajatelji televizijskega in radijskega programa, producenti glasbenih in AV vsebin, muzeji, galerije, cirkusi, ustanove za usposabljanje umetnikov, itd. Prispevek uporabnikov vsako leto določi KSK, zbirajo pa jih s pavšalnim odstotkom plačila na vse honorarje izplačane umetnikom. Samostojni kulturni delavci so obvezno vključeni v KSK. Da se vključijo v ta zavarovalni sistem, morajo dokazati, da so samozaposleni in da s svojim ustvarjalnim delom zaslužijo določen znesek. Slednje pravilo ne velja za mlade umetnike (do 3 let po diplomi).

Avstrija:

Z uveljavitvijo Zakona o socialnem zavarovanju umetnikov (Künstler-sozialversicherungs-fondsgesetz), se svobodni umetniki obravnavajo podobno kot drugi samozaposleni, kar pomeni, da morajo plačevati prispevke za socialno zavarovanje, če njihov letni zaslužek presega določen znesek. Z istim zakonom je bil ustanovljen tudi sklad socialnega zavarovanja za umetnike (Künstlersozialversicherungs-Fonds), ki umetnikom omogoča prejemanje dodatka za socialno zavarovanje. Umetniki, ki prejema ta dodatek, morajo izpolnjevati posebne pogoje oz. jih mora izbrati posebna komisija. Vsako leto prejema ta dodatek od 4.500 do 5.000 umetnikov. 20 % umetnikov dodatka ne prejema, ker so njihovi zaslužki prenizki in ravno zato je sistem v Avstriji naletel na veliko kritik s strani umetnikov in njihovih združenj.

Irska:

Irska nima posebne ureditve socialnega zavarovanja za umetnike, temveč zanje velja splošen sistem socialne varnosti. Umetniki, ki so registrirani kot samozaposleni lahko zaprosijo za dodatek za iskalce zaposlitve (stopnja v letu 2011: 188,00 EUR na teden za eno osebo), če njihov dohodek oziroma premoženjsko stanje pade pod socialno raven in če aktivno iščejo delo. To predstavlja težave za umetnike, ki so lahko pozvani, da sprejmejo tudi delo, ki ni umetniško. Kot najpomembnejši zakon za področje samozaposlenih v kulturi, je bil zakon o financah (Finance Act) iz leta 1969, ki je uvedel davčno izjemo za umetnike ustvarjalce. To pomeni, da so pisatelji, skladatelji in likovni umetniki oproščeni plačila dohodnine od zaslužka, ki ga pridobijo s prodajo

originalnih in ustvarjalnih del z umetniško vrednostjo. Irski Arts Council in ministrstvo za kulturo sta ob soglasju ministrstva za finance oblikovala smernice za ugotavljanje originalnosti in ustvarjalnosti določenega dela ter njegove umetniške vrednosti. Uradniki davčnih uprav, ki se lahko o odločitvah v zvezi z odobritvijo davčne oprostitve posvetujejo tudi s telesi kot je Arts Council, odločajo o davčnih izjemah za dela v naslednjih kategorijah: knjige oz. druga pisna dela, igre, glasbena dela, slike in kipi.

V zvezi z drugimi predlaganimi spremembami ne razpolagamo s podatki o ureditvi v drugih državah članicah EU, ker so specifične v našem pravnem redu.

Zakon ni predmet usklajevanja slovenske pravne ureditve s pravnim redom Evropske unije in ni z njim v nasprotju.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Novela zakona bo imela minimalne posledice na področju poslovanja javne uprave in pravosodnih organov, saj gre za maloštevilno populacijo samozaposlenih v kulturi.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Novela zakona ne uvaja novih upravnih postopkov in ne bo imela drugih negativnih posledic pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov, bo pa s poenostavitvijo postopkov vplivala na ekonomičnost in hitrost postopkov oziroma reševanja zadev.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Novela zakona ne prinaša neposrednih posledic za okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Novela zakona ne prinaša neposrednih posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Novela zakona bo imela pozitiven vpliv na socialni položaj samozaposlenih in zaposlenih v kulturi.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Novela zakona ne uvaja novih dokumentov razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja:

Novela zakona ne bo imela neposrednih posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

Sprejeta novela zakona bo predstavljena na spletnih straneh Ministrstva za kulturo, ki bo tudi spremljalo njeno izvajanje.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Ni drugih pomembnih okoliščin.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Osnutek novele zakona je bil objavljen na spletnih straneh e-demokracije (<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/zakonodajalskanje.euprava>) in Ministrstva za kulturo, (http://www.mk.gov.si/si/zakonodaja_in_dokumenti/predpisi_v_pripravi/predpisi_v_pripravi_2015/) 12. junija 2015. Javna obravnava je potekala do 16. julija 2015. Predlog zakona je bil neposredno poslan Nacionalnemu svetu za kulturo, Nacionalnemu svetu za knjižnično dejavnost, Kulturniški zbornici Slovenije, Skupnosti občin Slovenije, Zvezi občin Slovenije in sindikatoma GLOSA in SVIZ, Delovni skupini za trajni dialog z nevladnimi organizacijami v kulturi in Delovni skupini za trajni dialog s samozaposlenimi v kulturi.

V razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije,
- predstavniki zainteresirane javnosti,
- predstavniki strokovne javnosti,
- občine in združenja občin ali pa navedite, da se gradivo ne nanaša nanje.

Mnenja, predlogi in pripombe so dali: Slovenski filmski center, javna agencija Republike Slovenije, GLOSA – Sindikat kulture in narave Slovenije, CNVOS – Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij, SVIZ – Sindikat vzgoje, izobraževanja, znanosti in kulture Slovenije, Skupnost občin Slovenije, Mestna občina Ljubljana, Delovna skupina za trajni dialog s samozaposlenimi v kulturi, Nacionalni svet za kulturo, Društvo oblikovalcev Slovenije, Odrta zbornica za sodobno umetnost - Forum za samoorganizacijo posameznikov na področju vizualne, intermedijske in interdisciplinarne umetnosti - KUD Mreža / Galerija Alkatraz, Novičnik za samozaposlene v kulturi - KUD Trivia, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Narodna in univerzitetna knjižnica, Združenje splošnih knjižnic, Društvo Asociacija, Združenje dramskih umetnikov Slovenije in Društvo baletnih umetnikov Slovenije.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev (razen fizičnih oseb) ter stališča so povzeta v preglednici, objavljeni na spletni strani Ministrstva za kulturo.

Povzetek nekaterih pomembnejših predlogov:

Nekaj predlogov se nanaša na dopolnitev 5. poglavja, ki ureja pravice iz poklicnega zavarovanja baletnih plesalcev (zvišanje prispevne stopnje za poklicno zavarovanje, določitev minimalne višine poklicne pokojnine), ki jih glede na obstoječo splošno ureditev pokojnin ter predvsem z vidika proračunske situacije, ni mogoče v celoti upoštevati.

V zvezi z določitvijo minimalnega plačila za samozaposlene so bila podana opozorila na domnevno negativne posledice za nevladne organizacije, za katere bi moral predvideti tudi finančne posledice. Finančnih posledic za proračun ni, in ukrep ne ogroža obstoja nevladnih organizacij, saj bo mogoče ukrep izvesti ob postopnem uvajanju, predvidenem v prehodnih določbah predloga novele, znotraj proračunskih okvirov. Ukrep je namenjen odpravi anomalij pri vrednotenju dela samozaposlenih, ki jih v javnem sektorju ni v zaznavnem obsegu.

Sklepanje neposrednih pogodb o sofinanciranju brez predhodnega javnega poziva v primeru projektov, ki so uspešno kandidirali za sredstva EU na javnih razpisih tujih organizacij (9. člen), omogoča poljubnost in vprašanje sledenja javnemu interesu. Skrajšanje postopka s sklepanjem neposrednih pogodb ne vpliva na transparentno in enakopravno obravnavo vseh izvajalcev. Sledenje javnemu interesu je mogoče uveljaviti ravno prek možnosti odločitve, da se sredstva kljub možnosti neposredne pogodbe dodelijo prek javnega poziva.

Predlogi, ki se nanašajo bodisi na vnos novih vsebin v novelo ZUJIK, bodisi gre za sistemsko ureditev posameznih institutov oziroma predlogi, ki ne morejo biti predmet urejanja v temeljnem zakonu na področju kulture, niso upoštevani, saj gre za novelo, katere predmet urejanja so zgolj nekatere nujne prilagoditve sistema na področjih, kjer so bile zaznane pomanjkljivosti.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

mag. Julijana Bizjak Mlakar, ministrica
Anton Peršak, državni sekretar
Biserka Močnik, generalna direktorica Direktorata za umetnost
Metka Šošterič, vodja Sektorja za statusne zadeve

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11 in 111/13) se za tretjim odstavkom 22. člena doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Če ustanovitelj iz prejšnjega odstavka k strateškemu načrtu ne poda predhodnega mnenja v roku 45 dni od njegovega prejema, se šteje, da je mnenje pozitivno. Če je ustanovitelj javnega sklada oziroma javne agencije država, poda predhodno mnenje k strateškemu načrtu ministrstvo, pristojno za kulturo.«.

2. člen

30. člen se spremeni tako, da se glasi:

»30. člen

(evidenca javnih zavodov na področju kulture)

Javni zavodi na področju kulture, ki so ustanovljeni in delujejo v skladu s tem zakonom, morajo biti vpisani v evidenco, ki jo vodi ministrstvo, pristojno za kulturo. Način vodenja in podatke, ki se vpisujejo v evidenco, podrobneje določi minister. V evidenco se vpisujejo tudi naslednji osebni podatki: osebno ime, naslov stalnega ali začasnega prebivališča in rojstni podatki zastopnikov, članov svetov in članov strokovnih svetov javnega zavoda. Vsi podatki, vpisani v evidenco, so javni, razen osebnih podatkov, ki se nanašajo na rojstne podatke in podatke o prebivališču. Ministrstvo lahko osebne podatke iz evidence obdeluje samo za vodenje evidence in izvajanje drugih nalog v skladu s tem zakonom in za statistične namene.

Predlog za vpis ali izbris javnega zavoda iz evidence poda ustanovitelj najkasneje v roku 15 dni po vpisu ali izbrisu javnega zavoda iz sodnega registra. Predlogu za vpis ustanovitelj predloži vse zahtevane podatke, akt o ustanovitvi in sklepe o imenovanju oseb iz prejšnjega odstavka, predlogu za izbris pa odločitev pristojnega sodišča o izbrisu iz sodnega registra ter druge zahtevane podatke. Zakoniti zastopnik javnega zavoda mora ministrstvo obvestiti o spremembi podatkov, ki se vpisujejo v evidenco, najkasneje v roku 15 dni od nastale spremembe. Obvestilu o spremembi morajo biti priložene listine, na podlagi katerih je sprememba nastala.«.

3. člen

V četrtem odstavku 35. člena se pred besedo »financerja« doda beseda »večinski«.

Peti odstavek 35. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če ustanovitelj ali večinski financer iz prejšnjega odstavka ne poda predhodnega mnenja k strateškemu načrtu v roku 45 dni od njegovega prejema, se šteje, da je mnenje pozitivno. Za večinskega financerja javnega zavoda se šteje država ali lokalna skupnost, ki zagotavlja največji delež javnih sredstev za izvajanje javne službe oziroma program javnega zavoda in hkrati ni njegova ustanoviteljica. Če je ustanovitelj javnega zavoda država, poda predhodno mnenje k strateškemu načrtu ministrstvo, pristojno za kulturo.«.

4. člen

Tretji odstavek 42. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Član sveta se mora v šestih mesecih od nastopa mandata udeležiti programa usposabljanja,

katerega vsebino, obseg in način izvedbe določi minister. Če je oseba kasneje ponovno imenovana za člana sveta istega ali drugega javnega zavoda se šteje, da ima usposabljanje opravljeno. Člana sveta, ki se programa usposabljanja ne udeleži v skladu s tem členom, se razreši oziroma odpokliče. Ministrstvo, pristojno za kulturo vodi evidenco o udeležencih programa. Način vodenja in podatke, ki se vpisujejo v evidenco, podrobneje določi minister. V evidenco se vpisujejo tudi naslednji osebni podatki: ime in priimek, rojstni podatki, prebivališče in elektronski naslov udeleženca programa usposabljanja. Ministrstvo lahko osebne podatke obdeluje samo za vodenje evidence, izdajo potrdil o udeležbi in izvajanje drugih nalog v zvezi usposabljanjem in v statistične namene.«.

5. člen

Naslov 82. člena se spremeni, tako da se glasi:

»(vpis v razvid samozaposlenih v kulturi)«.

V drugem odstavku se dodata nov drugi in tretji stavek, ki se glasita: »Posameznik se lahko registrira za opravljanje več specializiranih poklicev. Samozaposleni v kulturi ne sme zaposlovati drugih oseb.«.

Za šestim odstavkom se doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»Posamezniku, ki je že bil vpisan v razvid in po izbrisu iz razvida ponovno poda vlogo za vpis z istim specializiranim poklicem in je ta poklic ob ponovnem vpisu opredeljen v uredbi iz 86. člena tega zakona, se ponovno preveri le pogoj, da posameznik ni uživalec pokojnine. Prejšnji stavek ne velja za posameznika, ki je bil izbrisan po uradni dolžnosti, na podlagi 88. člena tega zakona.«.

6. člen

Za 82.a členom se doda novi 82.b člen, ki se glasi:

»82.b člen

(vrednotenje dela)

Samozaposleni v kulturi, ki opravlja plačljivo delo za naročnika, ki se financira iz javnih sredstev, ima pravico do plačila, upoštevajoč vrsto in obseg dela, ki ne sme biti nižje od najnižjega plačnega razreda za primerljivo delovno mesto v sistemu plač v javnem sektorju, oziroma če primerljivega delovnega mesta ni, do plačila, določenega s kolektivno pogodbo primerljive dejavnosti.

Samozaposleni v kulturi, kateremu višina plačila ni določena v skladu s prejšnjim odstavkom, lahko razliko do te višine plačila uveljavlja neposredno pred pristojnim delovnim sodiščem.«.

7. člen

V prvem odstavku 83. člena se besedi »pokojninske osnove« nadomestita z »zavarovalne osnove za samozaposlene« in beseda »treh« s »petih«.

V drugem odstavku se besedi »tri leta« nadomestita s »pet let«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Ne glede na prejšnji odstavek se samozaposlenemu v kulturi, ki je dosegel starost najmanj 55 let in mu je bila priznana pravica do plačila prispevkov iz državnega proračuna v skupnem trajanju najmanj 20 let, pri čemer se v to obdobje vštevata tudi čas zaposlitve v javnih zavodih s področja kulture, prizna pravica do plačila prispevkov za socialno varnost vse do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine.«.

Četrti odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Ministrstvo, pristojno za kulturo, lahko z namenom ugotavljanja pogojev iz drugega in tretjega odstavka tega člena na podlagi zaprosila pridobi podatke od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.«.

8. člen

Za 92. členom se doda novo 5. podpoglavje in novi 92.a člen, ki se glasi:

»5. Pravice iz poklicnega zavarovanja

92.a člen

(poklicno zavarovanje baletnih plesalcev)

»Za pravice in obveznosti baletnih plesalcev iz poklicnega zavarovanja veljajo predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kolikor ta zakon ne določa drugače. Baletnemu plesalcu, ki je bil vključen v poklicno zavarovanje iz naslova zaposlitve na delovnem mestu baletnega plesalca, se za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine in predčasne pokojnine oziroma starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja k dejanski zavarovalni dobi za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do poklicne pokojnine in predčasne pokojnine oziroma starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, doda polovica obdobja, v katerem je bil vključen v poklicno zavarovanje. Dodana doba iz prejšnjega stavka pomeni dodano dobo iz poklicnega zavarovanja skladno z zakonom, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Višina prispevne stopnje za poklicno zavarovanje znaša 16 odstotkov od osnove. Osnova za plačilo prispevkov za poklicno zavarovanje je plača oziroma nadomestilo plače baletnega plesalca.«.

9. člen

102.b člen se spremeni tako, da se glasi:

102.b člen

(financiranje projektov, izbranih pri institucijah zunaj Republike Slovenije)

»Javnim zavodom in drugim kulturnim izvajalcem se lahko, ne glede na določbe tega zakona, ki urejajo financiranje oziroma sklepanje pogodb v javnem interesu, ob upoštevanju nediskriminatorne in enakopravne obravnave javna sredstva dodelijo na podlagi neposredne pogodbe, če je predmet sofinanciranja kulturni projekt ali kulturni program, ki je sofinanciran iz proračuna Evropske unije in je bil izbran na javnem razpisu, ki ga je izvedla institucija zunaj Republike Slovenije.«.

Prehodne in končna določba

10. člen

Osebe, ki so ob uveljavitvi tega zakona zaposlene na delovnem mestu baletnega plesalca, imajo pravico do vplačila prispevka za poklicno zavarovanje in dodane dobe po tem zakonu od prvega dne v naslednjem mesecu po njegovi uveljavitvi.

Ne glede na 92.a člen zakona, prispevna stopnja za poklicno zavarovanje do 31. decembra 2016 znaša 12 odstotkov od osnove.

92.a člen zakona se uporablja neposredno brez sprememb in dopolnitev pokojninskega načrta, ki ureja poklicno zavarovanje.

11. člen

Postopki za vpis v razvid samozaposlenih v kulturi in postopki za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po predpisih, ki so za vlagatelja ugodnejši.

12. člen

82.b člen zakona se uporablja od 1. 1. 2016. Določba 82.b člena se ne uporablja za izvajanje kulturnih projektov in javnih kulturnih programov, sprejetih v sofinanciranje na podlagi letnih in večletnih javnih razpisov, javnih pozivov in neposrednih pozivov, začeti pred datumom začetka uporabe navedenega člena.

13. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.:

Ljubljana, dne

EVA 2013-3340-0028

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Javnih skladi in javne agencij morajo sprejeti strateške načrte, h katerim ustanovitelj poda predhodno mnenje. Če je ustanovitelj Republika Slovenija, poda predhodno mnenje Vlada Republike Slovenije. Z dopolnitvijo 22. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (v nadaljevanju: ZUJIK) se z namenom zagotovitve hitrejše obravnave strateških načrtov, odprave administrativnih ovir in dodatne birokracije predlaga, da k strateškim načrtom, ko je ustanoviteljica javnega sklada ali javne agencije Republika Slovenija, poda predhodno mnenje ministrstvo, pristojno za kulturo.

Z namenom pospešitve postopka in zagotavljanja pravočasnega sprejemanja strateških načrtov se določi 45 dnevni rok, v katerem mora ustanovitelj podati predhodno mnenje k strateškemu načrtu, sicer se šteje, da je mnenje pozitivno.

K 2. členu:

S spremembo 30. člena ZUJIK se jasneje opredelijo javni zavodi, ki se vpisujejo v evidenco javnih zavodov s področja kulture. Evidenca je namenjena le tistim javnim zavodom, ki so ustanovljeni in delujejo v skladu z določbami ZUJIK.

Način vodenja razvida bo še nadalje urejal podzakonski akt, se pa na ravni zakona, v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov, določi, kateri osebni podatki se vpisujejo v evidenco, določita pa se tudi obseg njihove uporabe in zagotavljanje njihovega varovanja.

Z namenom zagotavljanja ažurnosti vpisanih podatkov se določijo organi, ki so zavezani sporočati podatke in tudi 15-dnevni rok za njihovo posredovanje.

K 3. členu:

Javni zavod mora v skladu ZUJIK pridobiti k strateškemu načrtu predhodno mnenje ustanovitelja. Posledica nesprejetja strateškega načrta pa je razlog za razrešitev direktorja.

Če je ustanoviteljica javnega zavoda Republika Slovenija, ustanoviteljske pravice izvaja Vlada RS. Strateški načrt je dokument vsebinske narave, katerega ustreznost in skladnost s predpisi ugotavlja ministrstvo, pristojno za kulturo, mnenje pa poda Vlada RS. Z namenom

zagotovitve hitrejše obravnave strateških načrtov, odprave administrativnih ovir in dodatne birokracije se predlaga, da k strateškim načrtom javnih zavodov, katerih ustanoviteljica je država, poda mnenje ministrstvo, pristojno za kulturo.

Z namenom pospešitve postopka in zagotavljanja pravočasnega sprejemanja strateških načrtov tako državnih, kot občinskih javnih zavodov, se predlaga določitev roka, v katerem mora ustanovitelj ali večinski financer, podati predhodno mnenje. Če mnenje v roku 45 dni ni podano, se šteje, da je mnenje pozitivno.

Občinski javni zavodi so financirani oziroma imajo pogodbe o financiranju lahko sklenjene tudi s 15 občinami, ki niso ustanoviteljice in je njihov delež financiranja minimalen (npr. pod 2 %). Predlaga se, da predhodno mnenje k strateškemu načrtu javnega zavoda poda tista občina, ki ni ustanoviteljica javnega zavoda, vendar njen delež financiranja predstavlja največji delež. Enako se predlaga tudi za primere, kadar največji delež javnih sredstev prispeva država.

K 4. členu:

Na podlagi že izvedenih usposabljanj članov javnih zavodov se ugotavlja, da zadostuje usposabljanje članov svetov, ko so prvič imenovani za člana sveta javnega zavoda na področju kulture.

Članu sveta, ki se udeleži usposabljanja, se izda potrdilo o udeležbi, saj je neudeležba razlog za odpoklic. Iz istega razloga ministrstvo vodi evidenco o vseh opravljenih usposabljanjih. Zato člen določa vodenje evidence o udeležencih. Način vodenja evidence bo podrobneje uredil podzakonski akt, na ravni zakona pa se, v skladu s predpisi s področja varstva osebnih podatkov, določa, kateri osebni podatki se vpisujejo v evidenco, določata se tudi obseg njihove uporabe ter zagotavljanje njihovega varovanja.

K 5. členu:

Naslov člena se zaradi preglednosti skrajša.

Člen izrecno določa, da lahko posameznik opravlja različne dejavnosti s področja kulture, ki so opredeljene v 4. členu ZUJIK, in se registrira za več poklicev, česar zakon doslej ni urejal. Z namenom odprave nejasnosti se določi, da se lahko posameznik registrira za več specializiranih poklicev hkrati.

Ustvarjalno delo je vezano na posameznika. Prav tako so pravice samozaposlenih v kulturi, ki jih lahko pridobijo na podlagi ZUJIK, so vezane izključno na ustvarjalno delo posameznika, ki se ukvarja s samostojnim kulturnim poklicem. Narava njihovega samostojnega dela mora nedvoumno izhajati iz samega zakona. Samozaposleni v kulturi ne more zaposlovati drugih, zato se mora v izogib dvomom z zakonom to izrecno določiti.

Z novim sedmim odstavkom se skrajšuje postopek vpisa v razvid samozaposlenih v primerih, ko posameznik po izbrisu iz razvida ponovno poda vlogo za vpis z istim specializiranim poklicem za katerega je že bil registriran in je ta poklic ob ponovnem vpisu opredeljen v uredbi iz 86. člena zakona.

K 6. členu:

Slab položaj samozaposlenih izhaja tudi iz neustreznega vrednotenja njihovega dela, zato se z novim 82.b členom predlaga določitev minimalnega plačila, do katerega naj bi bili upravičeni samozaposleni v kulturi, ki opravljajo plačljivo delo za naročnika, financiranega iz javnih sredstev. Pri določitvi minimalnega plačila naj bi se upoštevala vrsta in obseg dela, ter in plačilo za primerljivo delovno mesto v sistemu plač v javnem sektorju, oziroma, če primerljivega delovnega mesta ni, plačilo, določeno s kolektivno pogodbo primerljive dejavnosti. Samozaposleni v kulturi, kateremu višina plačila ni določena v skladu s prejšnjim odstavkom, lahko razliko uveljavlja neposredno pred pristojnim delovnim sodiščem.

K 7. členu:

Sprememba prvega odstavka 83. člena ZUJIK pomeni terminološko usklajitev z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12 in 39/13; v nadaljevanju: ZPIZ-2).

Podaljša se obdobje priznavanja pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna (v nadaljevanju: prispevki za socialno varnost) s treh let na pet. S

predlagano spremembo bo samozaposleni v kulturi, ki je dopolnil starost 55 let, pridobil pravico do plačila prispevkov za socialno varnost do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, pri čemer se bosta ugotavljala le starostni pogoj in preteklo trajanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost, ne pa tudi izjemen kulturni prispevek samozaposlenega v zadnjem petletnem obdobju.

Institut, ki go ureja četrti odstavek 83. člena je tehnično neizvedljiv in vsebinsko ne spada med pravice do plačila prispevkov za socialno varnost samozaposlenim v kulturi, zato se ustrezno spremeni in prestavi v novo 5. podpoglavje VII. poglavja ZUJIK.

Z namenom odprave administrativnih ovir in hitrejše izvajanje drugega ter tretjega odstavka 83. člena ZUJIK se določi, da lahko ministrstvo, pristojno za kulturo, z namenom ugotavljanja pogojev iz drugega in tretjega odstavka tega člena pridobi podatke od Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije.

K 8. členu:

Poklicno zavarovanje baletnih plesalcev, ki ga je do sedaj urejal 83. člen ZUJIK se uredi v novem 5. podpoglavju VII. poglavja ter uskladi z ZPIZ-2.

Namesto dosedanje ureditve, po kateri se prispevna stopnja za poklicno zavarovanje določi v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja, se prispevna stopnja določi na ravni samega zakona, in sicer v višini 16 % s postopnim uvajanjem. Prispevna stopnja do 31. 12. 2016 znaša 12% od osnove.

Za pravice in obveznosti baletnih plesalcev iz poklicnega zavarovanja veljajo predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, med katere sodita tudi pokojninski načrt, ki ureja poklicno zavarovanje in pokojninski načrt, ki ureja izplačevanje poklicnih pokojnin.

K 9. členu:

Pred zadnjo novelo ZUJIK-E je ministrstvo, pristojno za kulturo že izvajalo sofinanciranje projektov, ki so bili izbrani na razpisih na ravni EU (v okviru programov EU Kultura in MEDIA; od leta 2014 dalje sta oba nekdanja programa združena v program Ustvarjalna Evropa) s sklepanjem neposrednih pogodb (kar omogoča 106.j člen Zakona o javnih financah), saj je vsebinski izbor projektov izvedla že Izvajalska agencija EU za izobraževanje, avdiovizualno področje in kulturo (EACEA). Kljub skrajšanem postopku s sklepanjem neposrednih pogodb je bilo poskrbljeno za transparentno in enakopravno obravnavo vseh izvajalcev, ki so uspešno kandidirali na ravni EU.

Zadnja novela ZUJIK je za sofinanciranje projektov, izbranih na razpisih EU, določila, da je za sofinanciranje teh projektov potrebno izvesti javni poziv. S tem je prišlo do nepotrebnih dodatnih administrativnih bremen, saj se za financiranje enega projekta zahteva izpeljava dveh postopkov. V praksi se je pokazalo, da je postopek sedaj precej daljši in strankam nalaga dodatne obveznosti, dodeljene posamične vsote pa ne presegajo 5.000 eurov. Zaradi navedenega predlagamo sklepanje neposrednih pogodb, kot to omogoča ZJF, ob upoštevanju nediskriminatorne in enakopravne obravnave.

K 10. členu:

Predhodna določba ureja uveljavitev dodane dobe po tem zakonu ter zvišane stopnje prispevka za poklicno zavarovanje baletnih plesalcev. Osebe, ki so ob uveljavitvi tega zakona zaposlene na delovnem mestu baletnega plesalca, imajo pravico do vplačila prispevka za poklicno zavarovanje in dodane dobe po tem zakonu od prvega dne v naslednjem mesecu po njegovi uveljavitvi. Uveljavitev spremenjene dodane dobe in višine prispevka s prvim dnevom v naslednjem mesecu po uveljavitvi tega zakona je operativno-tehnične narave, saj upošteva dejstva, da je osnova za plačilo prispevkov plača oziroma nadomestilo plače, višine prispevka ni možno spremeniti tekom meseca, tako da bi bilo treba od ene osnove obračunati prispevek po dveh različnih stopnjah.

16-odstotna prispevna stopnja se uveljavi postopoma, in sicer od 1. 1. 2017 dalje. Od uveljavitve tega zakona do 31. 12. 2016 se določi 12-odstotna prispevna stopnja.

Za uveljavitev sprememb v zvezi z podaljšanjem dodane dobe po tem zakonu ter zvišanem stopnje prispevka za poklicno zavarovanje baletnih plesalcev, ni potrebno spreminjati pokojninskega načrta, ki ureja poklicno zavarovanje, saj se določbe tega zakona uporabljajo neposredno.

K 11. členu:

Postopki za vpis v razvid samozaposlenih v kulturi in postopki za priznanje pravice do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna, začetih pred uveljavitvijo zakona, se bodo obravnavali različno, vendar na način, ki bo za posameznega vlagatelja ugodnejši.

K 12. členu:

Člen določa začetek uporabe določbe 82.b člena s 1. 1. 2016. Izvajalci kulturnih projektov in javnih kulturnih programov, katerih projekti in programi so bili sprejeti v sofinanciranje na podlagi letnih in večletnih javnih razpisov, javnih pozivov in neposrednih pozivov, začetih pred datumom začetka uporabe, ne bodo vezani na način plačila določnega v 82.b členu.

K 13. členu:

Člen določa začetek veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

22. člen

(nosilec javnega interesa)

Javni interes iz 8. člena tega zakona uresničujejo država in lokalne skupnosti samostojno ali pa ustanovijo za izvajanje posamičnih nalog javne sklade ali javne agencije.

Nosilci javnega interesa delujejo na podlagi zakonodaje, nacionalnega oziroma lokalnega programa za kulturo, strateškega načrta, programa dela ter letnega izvedbenega načrta, ki obsega finančni načrt z obrazložitvijo.

Javna agencija in javni sklad morata imeti strateški načrt za obdobje petih let, pri čemer lahko načrt vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje. Strateški načrt obsega programske usmeritve, organizacijske usmeritve, opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter kadrovske načrt. Javna agencija oziroma javni sklad mora k strateškemu načrtu pridobiti predhodno mnenje ustanovitelja. Strateški načrt sprejme direktor javne agencije oziroma javnega sklada s soglasjem sveta javne agencije oziroma nadzornega sveta javnega sklada. Če direktor ne sprejme strateškega načrta do izteka veljavnosti prejšnjega, je to razlog za njegovo razrešitev.

30. člen

(evidenca javnih zavodov na področju kulture)

Ministrstvo, pristojno za kulturo, vodi evidenco javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila država, lokalne skupnosti ali druge osebe javnega prava. Podatke, ki se vpisujejo v evidenco in način obveščanja ministrstva, podrobneje določi minister.

35. člen

(naloge direktorja)

Naloge direktorja so:

- organizira delo javnega zavoda,
- sprejema strateški načrt,
- sprejema program dela,
- sprejema akt o organizaciji dela po predhodnem mnenju reprezentativnih sindikatov v javnem zavodu,
- sprejema akt o sistemizaciji delovnih mest po predhodnem mnenju, reprezentativnih sindikatov v javnem zavodu,
- sprejema kadrovske načrt,
- sprejema načrt nabav osnovnih sredstev in investicijskega vzdrževanja,
- sprejema druge akte, ki urejajo pomembna vprašanja v zvezi z delovanjem javnega zavoda,
- poroča ustanovitelju in svetu o zadevah, ki lahko pomembno vplivajo na delovanje javnega zavoda,
- pripravi letno poročilo,
- sklepa zavodsko kolektivno pogodbo, če jo zavod ima,
- in druge naloge, določene z ustanovitvenim aktom.

K aktom iz druge, tretje, četrte, pete, šeste, sedme in enajste alineje prejšnjega odstavka daje soglasje svet javnega zavoda.

Strateški načrt iz prvega odstavka tega člena je dokument srednjeročnega razvojnega načrtovanja, ki upošteva cilje in prioritete nacionalnega oziroma lokalnega programa za kulturo, program dela pa je

njegov letni izvedbeni načrt, katerega sestavni del je finančni načrt.

Strateški načrt se sprejme za obdobje petih let, pri čemer lahko vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje. Strateški načrt javnega zavoda obsega programske usmeritve in predviden obseg programa, organizacijske usmeritve, opredelitev investicij in investicijskega vzdrževanja ter podlage za kadrovske načrte, ki vključujejo tudi predvidene zunanje sodelavce. K strateškemu načrtu je treba pridobiti predhodno mnenje ustanovitelja in financerja javnega zavoda. Če direktor ne sprejme strateškega načrta do izteka veljavnosti prejšnjega, je to razlog za njegovo razrešitev.

Financer javnega zavoda je lokalna skupnost ali država, ki financira javni zavod in hkrati ni njegova ustanoviteljica.

42. člen

(svet)

Javni zavod ima svet, ki ga sestavljajo predstavniki ustanovitelja, ki jih izmed strokovnjakov s področja dela javnega zavoda, financ in pravnih zadev imenuje ustanovitelj, in predstavniki delavcev zavoda, ki imajo najmanj enega člana in največ do ene tretjine članov v svetu zavoda.

Svet ima naslednje naloge:

- nadzira zakonitost dela in poslovanja javnega zavoda,
- spremlja, analizira in ocenjuje delovanje javnega zavoda,
- predlaga ustanovitelju revizijo poslovanja, ki jo lahko opravi tudi notranji revizor ustanovitelja,
- ocenjuje delo direktorja,
- daje soglasje k strateškemu načrtu, programu dela, finančnem načrtu, sistemizaciji delovnih mest, organizaciji dela, kadrovskemu načrtu, načrtu nabav in k zavodski kolektivni pogodbi, ter nadzira njihovo izvajanje,
- daje soglasje k cenam javnih kulturnih dobrin,
- daje predhodno mnenje k imenovanju direktorja,
- sklepa pogodbo o zaposlitvi z direktorjem,
- odloča o pritožbah delavcev, ki se nanašajo na pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev iz delovnega razmerja,
- opravlja druge naloge v skladu z aktom o ustanovitvi javnega zavoda.

Član sveta se mora vsako leto udeležiti programa usposabljanja, katerega vsebino, obseg in način izvedbe določi minister. Usposabljanje izvaja ministrstvo, pristojno za kulturo. Član sveta se mora prvega usposabljanja udeležiti najpozneje v roku šestih mesecev od nastopa mandata. Člana sveta, ki se programa usposabljanja ne udeleži v skladu s tem členom, se razreši oziroma odpokliče.

Z aktom o ustanovitvi javnega zavoda se podrobneje določi sestavo in način delovanja sveta.

82. člen

(vpis v razvid samozaposlenih v kulturi pri ministrstvu, pristojnem za kulturo)

Samostojno poklicno opravljanje kulturnih dejavnosti se registrira po splošnih predpisih.

Če posameznik izpolnjuje posebne pogoje iz tega člena, se lahko namesto po splošnih predpisih registrira pri ministrstvu, pristojnem za kulturo, tako da se vpiše v razvid samozaposlenih v kulturi.

Pogoji za vpis v razvid iz prejšnjega odstavka so:

- da kandidat opravlja samostojno specializiran poklic na področjih iz 4. člena tega zakona in ni uživalec pokojnine,
- da ima ustrezno strokovno izobrazbo oziroma z dosedanjim delom izkazuje, da je usposobljen za opravljanje te dejavnosti.

Kdor prvič po končanem študiju zaprosi za vpis v razvid samozaposlenih v kulturi, se vpiše pod naslednjimi pogoji:

- da njegovi študijski dosežki obetajo pomembno delovanje na področju kulture, ali ko gre za poklic, ki ga je zaradi kadrovskih potreb v kulturi potrebno posebej podpirati (deficitarni poklic) in
- da od zaključka študija oziroma strokovnega izpita, če je ta predpisan z zakonom, nista minili več kot dve leti.

Samozaposlen v kulturi sklepa v okviru svoje registrirane dejavnosti pogodbe civilnega prava. Kadar posameznik opravlja tudi dejavnosti, ki ne sodijo v kulturno dejavnost iz prve alineje tretjega odstavka tega člena, jih ne sme opravljati kot samozaposlen v kulturi, ampak po splošnih predpisih.

Kadar so določeni za opravljanje posamezne kulturne dejavnosti posebni pogoji, lahko prične posameznik iz tega člena z delom, ko je izdana pravnomočna odločba o njihovem izpolnjevanju.

83. člen

(pravica do plačila prispevkov za socialno varnost iz državnega proračuna)

Samozaposleni v kulturi lahko zaprosijo za pridobitev pravice do plačila prispevkov za obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, za obvezno zdravstveno zavarovanje ter za starševsko varstvo in za zaposlovanje od najnižje pokojninske osnove za socialno in zdravstveno zavarovanje iz državnega proračuna v primerih, ko njihovo delo pomeni izjemen kulturni prispevek v zadnjih treh letih ali ko gre za poklice ali dejavnosti, ki jih je potrebno zaradi kadrovskih potreb v kulturi posebej podpirati (deficitarni poklic), če delo samozaposlenega v zadnjih treh letih pomeni prispevek k razvoju področja, ki ga zajema ta poklic.

Pravica iz prejšnjega odstavka se podeljuje za tri leta z možnostjo ponovnih podeljevanj. Ne glede na prejšnji stavek pravica iz prejšnjega odstavka samozaposlenemu v kulturi preneha po samem zakonu naslednji dan, ko izpolni pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine.

Ne glede na prejšnji odstavek se samozaposlenemu v kulturi, ki je dosegel starost najmanj 50 let in zaprosi za pravico do plačila prispevkov, ter:

- izpolnjuje pogoje iz prvega odstavka tega člena in
 - mu je bila do vložitve vloge priznana pravica do plačila prispevkov iz državnega proračuna v skupnem trajanju najmanj 20 let, pri čemer se v to obdobje vštevata tudi čas zaposlitve v javnih zavodih s področja kulture,
- prizna pravico do plačila prispevkov za socialno zavarovanje vse do izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine.

Za pravice in obveznosti iz pokojninskega zavarovanja veljajo predpisi, ki urejajo pokojninsko in invalidsko zavarovanje, kolikor ta zakon ne določa drugače. Baletnemu plesalcu, ki je bil vključen v poklicno zavarovanje iz naslova zaposlitve na delovnem mestu baletnega plesalca, se za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine ali starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja, k dejanski zavarovalni dobi, za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine ali starostne pokojnine iz obveznega zavarovanja po zakonu, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, doda polovica obdobja, v katerem je bil vključen v poklicno zavarovanje. Višina prispevka za poklicno zavarovanje se določi v pokojninskem načrtu poklicnega zavarovanja, odobrenega na podlagi določb zakona, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

102.b člen

(financiranje projektov, izbranih pri institucijah zunaj Republike Slovenije)

Javnim zavodom in drugim kulturnim izvajalcem se lahko za izvedbo kulturnega projekta ali kulturnega programa, ki je sofinanciran iz proračuna Evropske unije in je bil izbran na javnem razpisu, ki ga je izvedla institucija zunaj Republike Slovenije, dodelijo tudi proračunska sredstva države ali lokalne skupnosti na podlagi izvedenega javnega poziva.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlaga se obravnavati po skrajšanem postopku, saj gre za manj zahtevne in manjše spremembe

zakona, ter njegove uskladitve z drugimi predpisi (npr. Zakon o varstvu osebnih podatkov, Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju). Poleg tega se urejajo zadeve, vezane na datum uveljavitve zadnje novele ZUJIK, kot je obveznost usposabljanja članov svetov javnih zavodov in določitev prispevne stopnje za poklicno zavarovanje baletnih plesalcev. Nujna je hitra uveljavitev sprememb, kajti neudeležba na vsakoletnem usposabljanju članov svetov javnih zavodov pomeni razlog za njihovo razrešitev ali odpoklic. Prav tako so nujni popravki določb ZUJIK, ki se vežejo na poklicno pokojnino baletnih plesalcev saj sedanja dikcija ne omogoča ustreznega izvajanja zakona in ureditve položaja baletnih plesalcev.

VI. PRILOGE